

LÄS & SKRIV

4/2024

En tidning från Dyslexiförbundet
och Skrivknuten | ÅRGÅNG 26

**Författaren
Magnus Ljunggren:**

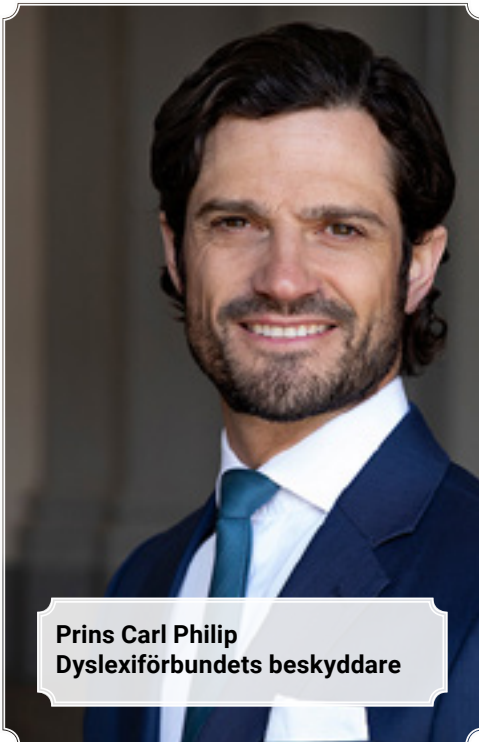
”Rättstavare” borde
lära sig av oss
med dyslexi

Sid 14–16

Tema: Skriva tack vare dyslexi
– författare med dyslexi berättar sid 6–8

Forskaren Idor Svensson tilldelas Dyslexipriset 2024 sid 4

Test: Vilket är bästa rättstavningsprogrammet? sid 12–13

Prins Carl Philip
Dyslexiförbundets beskyddare

Innehåll

Först om främst sid 3

Dyslexiveckan sid 4–5

Tema:

Skriva tack vare dyslexi sid 6–8

Nyheter

Theodors bråk med bokstäverna blev barnbok sid 9

På Årets skolbibliotek uppmuntras all sorts läsning sid 10

Ny guide ska nå de som behöver talat lätt språk sid 11

Test:

Vilket är bästa rättstavningsprogrammet? sid 12–13

Profilen:

Magnus Ljunggren sid 14–16

Kulturtips sid 17

Miras krönika sid 18

Fråga Skrivknuten sid 20

Förbundssidorna sid 22–23

Omslagsfoto: Marja Beckman

Att hantera skrift är också en teknikfråga

Text, text, text och ännu mera text.

Alla dessa bokstäver och texter som finns överallt, inte nog med att det är svårt att läsa. Det tar dessutom massa tid för att ta sig igenom textmassan. Jag blir trött när jag läser och orken försvinner fort. Även om jag är extremt fokuserad på att ta mig igenom en text blir det ju ibland så att det jag uppfattar är något helt annat än det som faktiskt står i texten. Detta beror på min dyslexi. Men fortfarande i dag blir man ofta ifrågasatt om man råkar stava fel eller läsa fel. För att klara mig i dagens samhälle är jag beroende av att kunna läsa och skriva.

För några veckor sedan hade vi nordiskt möte på Island. De nordiska dyslexiorganisationerna träffades och diskuterade våra frågor och hur det ser ut i våra olika länder. En av frågorna som diskuterades där var text, ett tekniskt hjälpmedel som människan började använda sig av för flera hundra år sedan. Pennan är redskapet, ”tekniken”, för att kunna producera text. Att tänka på text som en teknisk revolution gav mig ett nytt perspektiv. Idag har vi självklart fler sätt att producera text än via en penna. Men genom att tänka på text som en teknik kan man resonera lite annorlunda runt det.

Idag är det faktiskt inte så konstigt om jag inte kan använda en maskin som tillverkar något, eller att jag inte lärt mig använda alla olika tekniska produkter som finns inom industrin

utan att få utbildning i hur jag ska hantera dem. Det är till exempel inte självklart att alla kan lära sig att köra lastbil. Men av någon anledning förväntas text vara lika naturligt som att tala. Det är inte heller ovanligt att man kan få hjälp att hantera olika tekniska maskiner. Men om jag ber om hjälp att hantera tekniken skrift så kan jag bli ifrågasatt och i värsta fall dumförklarad för att jag inte kan använda tekniken, alltså att jag inte kan skriva eller läsa. Idag har vi till och med modern teknik som gör att jag kan tala in en text, vilket jag har gjort för att producera denna text. Men i vissa sammanhang blir man ifrågasatt när man ber om att få använda sig av den moderna digitala tekniken. Den, som gör det lättare för mig att använda den gamla tekniken, det vill säga att producera text.

Så låt oss få använda den moderna tekniken för att kunna använda den flera hundra år gamla tekniken! Förvänta er inte att alla kan använda all teknik på samma sätt. Var öppen för att det alltid finns olika sätt att hantera saker.

Catrine Folcker
Förbundsordförande
Dyslexiförbundet

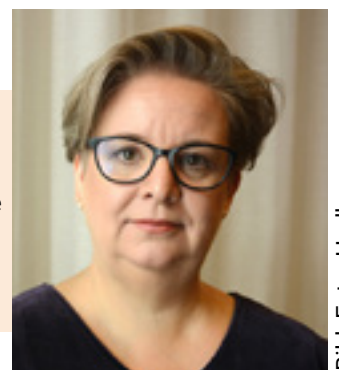

Bild: Ester Hedberg

Redaktionen

Tidningen ges ut av
Dyslexiförbundet
Org nr. 857204-1930

Address: Spånga Torgväg 4
163 51 Spånga, 08-665 17 00

E-post: forbundet@dyslexi.org

Redaktionen:
Marja Beckman. E-post
marja.beckman@dyslexi.org
redaktion@dyslexi.org

Ansvarig utgivare:
Torbjörn Lundgren
Antal utgåvor: 4/år

Upplaga: 10 000 ex.

Redaktionsråd: Torbjörn
Lundgren, Marja Beckman,
Sara Rydin, Fredrik Sköfman,
Rio Hellgren, Elisabet Wallin
och och Inger Rålenius.

Tryck: Bold Printing Mitt,
Sundsvall

Annons: Fredrik Sköfman
076-145 09 77
annonser@dyslexi.org

Produktion: Marie Göransson
070-258 45 38
marie.goransson@dyslexi.org

Miljöcertifierade:
Enligt ISO14001.
Cert nr. 1410718
ISSN: 1104-8808

Nästa nummer:
Vecka 11-12 2025

Insänt material: Hör gärna av
dig till redaktionen med
synpunkter och debattinlägg.
Redaktionen ansvarar inte för
insänt och ej beställt material.

Medlemmar kan lyssna på
Läs & Skriv via
medlem.dyslexi.org

Prenumeration: 265 kr/år.
Rabatter för flera tidningar.
Beställ på förbundskansliet
08-6651700.

Prenumerationsärenden
forbundet@dyslexi.org
Vid utebliven tidning,
adressändring mm,
kontakta förbundskansliet
08-665 17 00.

Riksdagspolitiker besökte Dyslexiförbundet

I oktober fick Dyslexiförbundet besök av riksdagspolitikern Niels Paarup-Petersen. Han tycker bland annat att civilsamhället borde bli bättre på lobbying.

– **De som bestämmer** över skolan har själva haft det lätt. Deras egen upplevelse är att om man bara jobbar lite hårdare så går det.

Det sa den centerpartiske riksdagsledamoten Niels Paarup-Petersen när han besökte Dyslexiförbundet i oktober. Mötet var resultatet av en inbjudan från kanslichef Helene Kindstedt, vid ett riksdagssamtal om dyslexi i december 2023.

På mötet berättade Helene Kindstedt att ett av de vanligaste samtalen till Skrivknuten handlar om vilken typ av utredning man får.

– **Det finns sällan något** universiellt intyg som gäller för alla universitet och högskolor eller för att skriva Högskoleprovet, sa hon.

En annan fråga som togs upp var det ojämlika i att vissa regioner erbjuder logopedutredning medan andra inte gör det.

– Det är otroligt viktigt att få in tidigt och kontinuerligt stöd samt ett annat betygssystem som inte slår ut eleverna, sa Niels Paarup-Petersen och bad Dyslexiförbundet att formulera frågor som han tar vidare till riksdagen. Han är kritisk till regeringens sätt att lägga sig i skolans arbete.

– Tänk dig om socialministern skulle lägga sig i hur cancer skulle behandlas! sa han.

Torbjörn Lundgren, Helene Kindstedt, Inger Rålenius och Niels Paarup-Petersen i Dyslexiförbundets konferensrum i Spånga.

Niels Paarup-Petersen efterfrågade mer evidensbaserad forskning och statistik från Dyslexiförbundet.

– Vid nästa möte med skolministern bör ni skicka en forskningsöversikt, hon behöver något mer konkret. Nästan alla ideella organisationer är dåliga på lobbying, sa han.

Text och foto: Marja Beckman

Dyslexiveckan inleddes med panelsamtal på Waldemarsudde

Ute på ett soligt Waldemarsudde startade Dyslexiveckan med föreläsning och panelsamtal.

Först ut var en föreläsning av Linda Fälth, professor i pedagogik. Fälth pratade om hur skolan och lärare kan göra att läskunnigheten ökar och att allt fler elever blir goda läsare. Sedan började panelsamtalet som leddes av Matilda Westerman.

Panelen bestod av:

Hillevi Andreasson – bibliotekarie hos Myndigheten för tillgängliga medier.

Tor Ghai – entreprenör som grundade TorTalk.

Inger Rålenius – ledamot i Dyslexiförbundets förbundsstyrelse.

Martin Tirén – har varit verksam och startat Dyslexiförbundets ungdomssektion.

Alla utom Andreasson har dyslexi.

Panelen, från vänster: Martin Tirén, Inger Rålenius, Tor Ghai, Hillevi Andreasson och moderatören Matilda Westerman.

Panelen diskuterade bland annat om det är lika betydelsefullt att läsa med öronen som med ögonen. De pratade också om kunskapsluckor i skolan om rättigheter till hjälpmedel.

– Och jag har tusentals läsupplevelser. Tycker du att min utbildning eller min läsupplevelse av alla dessa böcker är sämre än de som har läst med ögonen? sa Inger Rålenius.

Ett annat problem som panelen tog upp är att även fast det finns fler och bättre hjälpmedel så är det fortfarande svårt att få rätt att använda dem i skolan.

Martin Tirén hänvisade till en rapport från företaget EY, om vad samhället skulle vinna på att anställa personer med neurodivergens, till exempel dyslexi och npf.

– Det finns forskning som visar att det här kostar samhället jättemycket pengar senare, när vi lämnar skolan. Och det kostar samhället mer än vad hela Volvo, lastbilar och personbilar för in till Sverige per år, sa Martin Tirén.

Text: Mira Åslin Foto: Marja Beckman

Samtalet och föreläsningen går att se i efterhand på Dyslexiförbundets Facebooksida.

Vad handlar det om?

- Idor Svensson tilldelades årets Dyslexipris.
- Han berättar bland annat hur han blev intresserad av att forska om läs- och skrivsvårigheter och assisterande teknik.

Prisutdelningen. Från vänster: Anders Abrahamsson, Idor Svensson, Catrine Folcker och Prins Carl Philip.

Foto: Zoe Westrup

Årets Dyslexipristagare kämpar för rätten till assisterande teknik

Idor Svensson, psykolog och professor i klinisk psykologi, är årets mottagare av Dyslexipriset. Han får priset för sin forskning och sin kamp för rätten till assisterande teknik.

Priset delades ut av prins Carl Philip den 11 oktober, vid en ceremoni i det anrika Bernadottebiblioteket i Stockholms slott.

I en intervju som finns på dyslexi.org berättar Idor Svensson att hans

intresse för dyslexifrågorna började för över trettio år sedan. Då arbetade han som fritidspedagog och läste Ole Lund-Kirkegaards barnbok Gummitarzan för barnen.

– I boken fanns en pojke som hette Ivan som hade svårt att lära sig bokstäver. Han tyckte att de såg ut som myror. Några av barnen kände igen sig i berättelsen.

– Tänk om vi skulle slänga ut glasögonen för den som har synfel eller rullstolen för den som är

rullstolsburen! Dyslexi är också en funktionsnedsättning, men den är osynlig, sa Idor Svensson i intervjun.

Idor Svensson fick priset i hård konkurrens, bland annat av de två andra som gick till slutnominering: Ulrika Jonson, enhetschef för digitalisering på utbildningskontoret i Södertälje och Johanna Wennerstrand, folkhögskollärare som arbetar mycket med att förmedla kunskap om dyslexi och specialpedagogik till sina kollegor. Läs mer om de nominerade på dyslexi.org.

Juryns motivering

Årets mottagare av Dyslexipriset har genomfört omfattande studier av såväl barns som vuxnas läs- och skrivsvårigheter/dyslexi. Det är studier med elever i årskurs två, med universitetsstuderande, med intagna på ungdomshem och med människor på psykiatriska kliniker. Forskning som visar att för människor med dyslexi är det många gånger svårt att läsa med ögonen, medan att läsa med öronen via tal- och ljudböcker är enklare. Forskningen visar också att assisterande teknik och teknisk utrustning är till stor hjälp, och ibland helt nödvändig. I en tid när detta ifrågasätts har Idor Svenssons forskning blivit allt viktigare. Idor Svensson, professor i klinisk psykologi vid Linnéuniversitetet, är en värdig vinnare av Dyslexipriset 2024.

Om Dyslexipriset

Bakom Dyslexipriset står Dyslexiförbundet och Oribi. Syftet med priset är att främja insatser utöver det vanliga som bedöms leda till positiva resultat för personer med dyslexi, dyskalkyli eller andra läs-, skriv- och räkningsvårigheter. I år var det åttonde gången som priset delas ut. Priset är på 25 000 kr och delas ut till en pristagare.

Juryn

I juryn för Dyslexipriset sitter Inger Rålenius, Dyslexiförbundets styrelse; Elisabet Reslegård, ordförande för Läsrörelsen; Helene Kindstedt, kanslichef på Dyslexiförbundet; Anders Abrahamsson, grundare av Dyslexipriset; Susanna Cederquist, föreläsare, författare och vinnare av Dyslexipriset 2019 och Heléne Öberg, generalsekreterare på Prinsparets stiftelse.

Text: Marja Beckman

Monica Rydin, Sara Alteryd, Benjamin Samura Kamara och Inger Rålenius från Stockholmsföreningens styrelse visar de nya västarna och broschyrerna som Sara gjort.

Dyslexiveckan syntes landet runt

Under Dyslexiveckan den 7–13 oktober fanns landets lokalföreningar ute på bibliotek, i kulturhus och utanför en stormarknad, där de informerade och spred kunskap om dyslexi och dyskalkyli.

I Uppsala ordnades en “forma din bokstav”-workshop för barn och Lerums bibliotek fick besök av professor Idor Svensson som senare samma vecka tilldelades Dyslexipriset.

Bilderna togs på Stockholmsföreningens informationskväll.

21-åriga Tilda Minhoss föreläste för Stockholmsföreningen om sina erfarenheter av skolan och arbetslivet.

Foto: Inger Rålenius

Nyhet!

Anna Fouganthine

Christer Jacobson

NAVET

– ett nytt testmaterial för att i skolan kartlägga viktiga delar av elevers läs- och skrivförmåga

Anna Fouganthine och Christer Jacobson har utvecklat det nya testmaterialet.

NAVET är avsett för årskurs 1–9 och gymnasiet och består av två normerade test och ett självskattningsformulär.

Nonordsdiktamen kartlägger elevens fonologiska färdigheter.

Avkodning av ord kartlägger elevens avkodningsförmåga och består av 8 olika ordlistor som möjliggör omtestning.

Elevenkäten är ett självskattningsformulär som ger kvalitativ information om elevens syn på sin förmåga att kunna hantera olika former av läs- och skrivrelaterade uppgifter.

Välkommen att läsa mer på www.hogrefe.se.

Vad handlar det om?

Helena Bross, Patrik Eriksson och Torbjörn Lundgren är alla författare med dyslexi.

De svarar på följande frågor:

- Vad fick dig att börja skriva?
- Vilket är det största hindret för att fortsätta med skrivandet?
- Vilket är ditt främsta råd till andra med dyslexi som vill skriva?

”Låt inte stavning eller meningsbyggnad styra ditt tänkande”

”Skriva tack vare dyslexi” är temat i detta nummer av Läs & Skriv. Den som har fått höra att hen är dålig på att stava kan välja att undvika skrivandet, men för en del blir det tvärtom – skrivandet blir ett måste.

Läs & Skriv frågade tre författare med dyslexi om deras drivkrafter och utmaningar i skrivandet och fick de här svaren.

Foto: Stefan Tell

Helena Bross: ”Den där stunden finns kvar i mitt minne i ett gyllene skimmer”

Helena Bross debuterade 1987 och har skrivit många böcker för barn och unga. Några exempel är ”Bråkiga bokstäver” och bokserierna ”Svartskogens hemligheter” och ”Kusinböckerna”.

Vad gick dig att börja skriva?

– När jag började skolan fick jag en lärare som inte alls begrep sig på läs- och skrivsvårigheter. Jag lärde mig inte läsa i ettan och inte i tvåan heller. Min mamma förstod att något var fel och såg till att jag blev testad av en skolpsykolog. Han konstaterade att jag var ordblind, som man sa på den tiden.

I trean och fyran gick jag i en så kallad läsklass och fick en fantastisk lärare som verkligen brann för sitt jobb. Hos henne lärde jag mig läsa. Jag förstod att jag inte var dum i huvudet, vilket jag trott tidigare. Min lärare

uppmuntrade mig och hon arbetade på ett kreativt och modernt sätt. Vi fick bland annat hitta på egna pjäser och spela för klassen. Det var då jag upptäckte att jag gillade att hitta på berättelser.

En gång när vi hittat på en pjäs och sedan spelat upp den på roliga timmen kom jag på att jag ville spara pjäsen. Jag förstod att man kunde skriva ner det man hittat på. Fröken tyckte att det var en bra idé. Jag satte igång och när det blev rast ville jag inte sluta och fröken lät mig sitta inne och skriva.

Det var nog då jag blev författare. Man kunde ju skriva vad som helst! Det var fantastiskt! Den där stunden finns kvar i mitt minne i ett gyllene skimmer, ett förklarat ögonblick som fick betydelse för resten av mitt liv! Det hade aldrig hänt om jag inte fått gå i min underbara fröken Ediths klass! Hon var nog också anledningen till att jag så småningom blev lågstadielärare. För mig blev det världens viktigaste jobb.

Vilket är det största hindret för att

”Det finns folk som är fantastiska på stavning, men som inte kan komma på en bra historia

menar Helena Bross.

”*Man ska inte vara rädd för att använda de hjälpmedel som finns. Jag använder mig frekvent av AI för att få stöd för mitt skrivande*”

säger Patrik Eriksson.

fortsätta med skrivandet?

– De hinder som funnits har varit att finna tid för skrivandet mellan jobb och familjeliv. Men jag har alltid haft en så stor drivkraft att skriva att den nog övervunnit alla hinder.

Att jag har dyslexi har jag aldrig känt som ett hinder. I mitt lärarjobb har jag haft mycket nytta av den erfarenheten, jag har förstått elever med svårigheter och även deras föräldrar.

Mina erfarenheter både som barn och som lärare har nog betytt mycket för min förmåga att skriva lättlästa böcker för nybörjarläsare.

Ibland är jag osäker på stavningen och jag är en dålig korrekturläsare, men det finns ju andra som kan hjälpa mig. Min man har alltid korrekturläst mina texter.

Vilket är ditt främsta råd till andra med dyslexi som vill skriva?

– Ge inte upp! Det är viktigt att tänka på att förmågan att hitta på berättelser är något helt annat än att stava rätt. Det finns folk som är fantastiska på stavning, men som inte kan komma på en bra historia.

Skaffa dig språklig erfarenhet genom att lyssna på ljudböcker eller läs. Fundera över vilka författare som kan fungera som förebilder. Vilken typ av texter vill du skriva?

Och kom ihåg att det finns assisterande teknik av olika slag som man kan använda.

Patrik Eriksson: “Att använda sig av stöd är inte att fuska”

Patrik Eriksson är 53 år och har skrivit tre skönlitterära böcker om sommarjobb på temaparken High Chaparral. Just nu skriver han på en historia om sju böcker som ska gå under samlingsnamnet I kamp med de inre demonerna. De handlar om en kille som sedan barnsben har ett enormt behov av att vara bäst.

Vad fick dig att börja skriva?

– Jag har alltid hittat på egna historier. Som yngre försökte jag teckna serier, men det krävdes väldigt mycket jobb, framför allt när man inser att man behöver gå tillbaka och ändra något tidigare i historien på grund av något misstag eller för att man kommer på nya saker. Något som ofta händer då man utvecklar en historia. Av det slaget så är det enklare att skriva, för man kan gå tillbaka i sitt dokument och bara ändra där det behövs.

Vilket är det största hindret för att fortsätta med skrivandet?

– Det största hindret för mig är att jag ibland blir osäker på ordföljd eller hur ett ord böjs korrekt. Till och från kan där även vara ett ord som jag stavar fel – man tänker rätt, men använder fel stavning. Ta som exempel färga eller färja. Det är två ord som låter identiska men har olika stavningar. Words rättstavning fångar dock inte upp felet eftersom båda två är korrekt stavade. Andra problem kan vara att ett ord man vill använda

inte finns – ofta handlar det om en böjning som inte är korrekt. Då gäller det att komma underfund med vad det är för ord man vill använda och se om där finns något bra alternativ.

Vilket är ditt främsta råd till andra med dyslexi som vill skriva?

– Mitt bästa råd till andra som vill skriva även med dyslexi är att aldrig vara rädda för att skriva. Även om man bara skriver för sig själv utan avsikt att få texten publicerad så är det en övning i att använda det språkliga formatet och övning ger som bekant också färdighet.

Man ska inte heller vara rädd för att använda de hjälpmedel som finns. Jag använder mig frekvent av AI för att få stöd för mitt skrivande då jag kan filtrera mina texter och få ut en mer flödande text, vanligtvis utan misstag. Vissa grammatiska misstag sker ändå, därför att det är en översättning från engelska. Men det finns också andra hjälpmedel som uppläsning av texter. Att använda stöd är inte att fuska.

fortsätter på nästa sida »

Torbjörn Lundgren: "Jag hade tankar som tryckte på inifrån"

Sedan debuten med romanen Demonstranterna 1988 har Torbjörn Lundgren skrivit både skönlitteratur och facklitteratur, ofta med temat dyslexi. Han sitter i Dyslexiförbundets förbundsstyrelse och är krönikör i Läs & Skriv.

Vad gick dig att börja skriva?

– Jag hade tankar och åsikter som tryckte på inifrån. Motsvarigheten vid läsandet: Om jag vet, eller tror, att det som står i texten är vad jag vill komma åt, så gäller det att slita med det. Det betyder att jag måste sälla bort sånt som inte är nödvändigt.

Vilket är det största hindret för att fortsätta med skrivandet?

– Tiden! Folk tror ofta att man

kommit över sina svårigheter när man blivit författare. Men allt tar fortfarande lång tid med många utskrifter, genomläsning, rättande och ny utskrift, innan jag blir nöjd med resultatet. Jag har ofta också närstående som granskar och kommenterar innan jag levererar.

Vilket är ditt främsta råd till andra med dyslexi som vill skriva?

– Lita på din egen idé/tanke/åsiikt/erfarenhet och slit med den, när du skriver första utkast. Låt inte stavning eller meningsbyggnad styra ditt tänkande. Först när ditt första utkast finns vet du vad du vill säga. Då kan du hålla fast vid det. Sen gäller det att själv och med hjälp av andra slipa på formuleringarna. Förtydliga, förkorta, ändra ordningsföljd om det behövs och rätta stavfel.

Frågorna ställdes av Marja Beckman

Lita på din egen idé/tanke/åsiikt/erfarenhet och slit med den, när du skriver första utkast

säger Torbjörn Lundgren.

NYHET!

WorldPenScan Go! Digital Skannerpenna som klarar

Textfångst OCR – känner igen 55 skanningspråk: Skanna till fil och få texten uppläst och visad på den inbyggda pekskärmen eller skanna direkt till andra enheter

Skanna, översätt och lyssna: Skanna och få texten översatt och visad på skärmen samt uppläst på det översatta språket

Tvåvägs översättning – polyglott klarar 112 språkvarianter: Tala till pennan på ett språk och få det översatt och skrivet på skärmen samt uppläst på det översatta språket

Tal till text (diktering): Diktera till pennan och få det utskrivet på skärmen. Både text och inspelat ljud kan överföras till andra enheter

Pennan fungerar helt fristående med den inbyggda displayen! eller med Win/ Mac/ iOS/ Android GRATIS APP. Ansluts till Internet med WiFi och till andra enheter med Bluetooth/USB

Exceptionellt mycket funktioner i en mycket behändig storlek

XnX Data AB

Box 6058, 192 06 Sollentuna, Tel: 08-626 71 00
www.xnxdata.se, E-post: info@xnxdata.se

AI, gosedjur och frukt formade bokstäver

Tack till alla som bidrog till #formadinbokstav i år! Kampanjen #formadinbokstav har pågått sedan 2017 och syftet är att locka alla att leka med bokstävernas former och ljud. Lek med bokstäver och ljud bidrar till att stärka barns språkliga förmågor och gör det lättare för dem att lära sig läsa och skriva. Kampanjen är också ett sätt att avdramatisera läs- och skrivsvårigheter.

Johan Grape använde AI, Adobe och klipp/klistra för att skapa en bild om sig själv och sin dotter Julia.

Nybro Bibliotek: Flera skolor och bibliotek uppmärksammade Forma din bokstav med bilder och filmer på Instagram och Facebook. Ett exempel var Nybro Bibliotek som skapade ett A med hjälp av gosedjur.

Foto: Emil Ronkainen

Charlotte Nordenfelt arbetar på Svaneskolan i Lund. Hennes son Theodor Nordenfelt Nysjö är polis i Malmö.

Boken är tryckt med typsnittet OpenDyslexic. Det kan laddas ner gratis på <https://opendyslexic.org>.

Theodors bråk med bokstäverna blev barnbok

Med hjälp av en läsplatta och ett specialdesignat typsnitt fick Theodor äntligen flyt i läsningen. Men vägen dit var kämpig. Charlotte Nordenfelt har skrivit en barnbok om hur det var när hennes son skulle lära sig läsa.

”Theodor och de busiga bokstäverna” av Charlotte Nordenfelt kom ut i våras. Den handlar om Theodor som har börjat skolan och ska lära sig läsa och skriva. Men det blir besvärligt. Bokstäverna betar sig underligt, de bara hoppar omkring. Till slut blir Theodor så arg att han stryker över texten i den dumma i skolboken och springer hem.

Precis så var det när Theodor började skolan, berättar hans mamma Charlotte. Han rymde från skolan och det blev mycket konflikter kring läsningen hemma. Charlotte, som

själv var lärare, blev fundersam. Men hon fick beskedet att det skulle lossna med läsningen så småningom.

– Jag har blivit allergisk mot uttrycket ”det kommer sen”. Ofta upptäcker man tidigt att barn har lässvårigheter. Det har sällan med mognad att göra, säger Charlotta. Dessutom är ju tidiga insatser jätteviktigt.

När Charlotte skrev boken om Theodor hade hon upptäckt att det fanns väldigt få barnböcker om dyslexi. Hennes förhoppning är att andra familjer ska kunna känna igen sig och bli hjälpta. I boken får Theodor hjälp med de busiga bokstäverna redan när han är liten. Verklighetens Theodor, som nu är vuxen, utreddes och fick en dyslexidiagnos först på sommarlovet innan nionde klass. Då fick han hjälpmedel som underlättade skolarbetet.

På gymnasiet började han en spetsutbildning med inriktning på historia. Inläringen gick bra men att läsa var fortfarande besvärligt. Det var när Theodor som sextonåring hittade typsnittet OpenDyslexic som det lossnade. ”Theodor och de busiga bokstäverna” är tryckt med just det typsnittet.

För Charlotte har Theodors dyslexi även inneburit ett ökat intresse för barn med svårigheter i skolan. Hon var från början lärare i språk men valde att vidareutbilda sig. Numera är hon specialpedagog med språkinriktning. Hon hoppas kunna hjälpa så många som möjligt.

– Mitt mål är att göra mig själv onödig, säger Charlotte och skrattar.

Text: Elisabet Wallin

På Årets skolbibliotek uppmuntras all sorts läsning

När Felix Sjögren började som skolbibliotekarie för 2,5 år sedan hade skolbiblioteket få besökare. Sedan dess har bibliotekslånen på Nydalaskolan i Malmö ökat med 150 procent. I september tilldelades skolan utmärkelsen Årets skolbibliotek.

Nydalaskolan ligger i ett så kallat utsatt område där många elever kommer från läsovana hem och har annat modersmål än svenska. Felix Sjögren märkte ganska snart att det inte räckte att städa upp och göra det murriga biblioteksrummet mysigare. Eleverna gick ändå inte dit frivilligt.

Då började han att skapa upplevelser, en idé han hämtade från sin tid i

scouterna. Upplevelserna är en sorts rollspel där Felix Sjögren ofta klär ut sig och på olika sätt lockar in eleverna i böckernas världar. Den första testupplevelsen lockade dit hela skolan, eftersom det inte hade hänt något i biblioteket på tio år.

Idag sitter Felix i skolans ledningsgrupp och menar att det gör underverk för hans verksamhet. En gång i veckan samplanerar han tillsammans med lärarna.

När Felix Sjögren boktipsar berättar han alltid att den finns att läsa på olika sätt, som fysisk pappersbok, digitalt eller talbok via Legimus. – För att eleverna ska få läslust måste biblioteket vara tillgängliggörande. Vi har ett enormt utbud av bearbetad

litteratur som är jättespännande för alla, oavsett läsnivå. För de äldre barnen står alla böcker i en blandad hylla, så att det inte blir något konstigt att läsa lättläst. En lättläst bok från förlaget Nypon kan vara jättespännande även för vana läsare, säger Felix Sjögren.

Text: Marja Beckman

Foto: Inger Rålenius

På Bokmässan mottog Felix Sjögren utmärkelsen tillsammans med kollegor på Nydalaskolan.

Upptäck lättlästa böcker!

LL-FÖRLAGET

Sticka enkelt

Vill du lära dig sticka? I boken får du lära dig att sticka räta maskor, steg för steg i text och bild. Lär dig hur man lägger upp maskor, stickar, byter garn, maskar av och fäster trådar. Du får beskrivningar för att sticka halsdukar, sjal, kudde, pennskrin och enkel kasse.

Växtkraft

I noveller och dikter får vi möta den vilja och lust till liv som finns i det spirande växandet. Den handlar om allt från odling och att se ett barn växa upp, till en inre resa där man utvecklas som människa.

Varför konst?

I boken presenteras konstverk ur Moderna Museets samling. Vi får veta mer om verken, konstnärerna och tiden när de skapades. Hur såg samhället ut? Påverkade det konsten som skapades? Det finns inget rätt eller fel sätt att tolka konst. Konsten är för oss alla och upplevelsen är din egen.

Läs mer på ll-forlaget.se

Ny guide ska nå de som behöver talat lätt språk

Nu finns det en guide som stödjer dig som jobbar med människor som behöver talat, lätt språk.

Riktlinjerna i guiden har tagits fram primärt för vuxenutbildning men lämpar sig även för andra yrken som talboksinsläsare, radiopratare, läkare, lärare, logopedier och advokater. Du hittar guiden på bland annat svenska och engelska på <https://selsi.eu>.

Dyslexiförbundet var med och tog fram guiden inom projektet SELSI. I den kan du läsa om hur du talar lätt språk men även hur du kan se till att din lyssnare eller samtalspartner får förtroende för dig. Det är en sammanställning av existerande

riktlinjer men också råd som vi fick via enkäter samt från deltagares erfarenheter.

En del av riktlinjerna testade Dyslexiförbundet med målgruppen för att se om de verkligen fungerade. Vi samarbetade med en grupp med egna erfarenheter för att ta fram testmetoder som användes i alla projektländer. I Sverige genomförde vi testerna med hjälp av Begripsam och deras testerdeltagare.

Vi avslutade projektet med en konferens där projektet presenterades, följt av föreläsningar om bland annat lättillgänglig juridisk information och hälsokommunikation. Dagen avslutades med en paneldiskussion.

Dyslexiförbundets Sara Rydin talade på SELSI:s slutkonferens i Ljubljana i Slovenien i oktober.

Projektet SELSI var ett samarbete mellan universitet och andra funktionshinderorganisationer i Europa. SELSI var ett Erasmus+-projekt som pågick mellan 2022 och 2024 under ledning av den slovenska organisationen Zavod RISA.

Text: Sara Rydin och Ester Hedberg

Idén om att alla barn ska med.
Genom att spara i Nordea Ideell Aktiefond stödjer du Prinsparets Stiftelse som jobbar med att främja läsförståelse hos alla barn.

Idén om någonting bättre

Spara 100 kr och gör skillnad.
Börja spara på nordea.se/ideellaktiefond
Fonden finns på handelsplatser för fonder och på Nordea.

Nordea

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonden kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Faktatablad och informationsbroschyr/prospekt hittar du på nordea.se/fondinfo. Materialet är enbart avsett som allmän produktinformation. Det ska inte ses som placeringsråd eller placeringsrekommendationer.

Nordea Bank Abp, filial i Sverige

Vad handlar det om?

- Mira Åslin är journalistpraktikant på Läs & Skriv.
- Hon har dyslexi och har testat några olika rättstavningsprogram.

Test: Vilket är bästa (gratis) rättstavningsprogrammet?

Det finns flera gratis digitala program som dyslektiker kan använda för att rätta sina texter. Men vilka funkar bäst enligt vår testare Mira Åslin?

För transparens så är inte min dyslexi så grov, jag kan ändå stava på ett sätt så att jag kan använda Googles ”röda streck” och sen använder jag också Chat GPT för att rätta mina texter. När jag valde program att göra test på så valde jag program som antingen är gratis eller har en gratis provperiod. Men också program som funkar för de flesta datorer. När jag gjorde testet använde jag mig av samma testtext men olika typer av stavfel som är typiska för dyslektiker.

Jag bedömer programmen utifrån fyra kriterier.

- **Användarvänligt:** Hur lätt är programmet att använda och lära sig.
- **Hur bra rättar det:** Hittar programmet alla felen i texten och rättar den rätt.
- **Hur lång tid tar det att använda:** Jag tycker att det är viktigt att det går snabbt att använda. För jag tycker att det inte finns något tråkigare än att rätta texter.

Läs & Skrivs reporterpraktikant Mira Åslin.

Foto: Marja Beckman

Låt hela familjen bli medlem i Dyslexiförbundet 25 kr per person och år!

Visste du att en eller flera personer i din familj kan bli medlem i Dyslexiförbundet för 25 kronor per år? Det är möjligt tack vare att du är ordinarie medlem. Som familjemedlem deltar du gratis på alla våra webinarier. Du får även rabatt på vissa av Folksamns försäkringar.

För att lägga till en familjemedlem: Skanna QR-koden och swisha 25 kr.

I Swishs meddelandefält skriver du för- och efternamn på ordinarie medlem samt förnamn på ny familjemedlem.

Dyslexiförbundet

www.dyslexi.org

Foto: Lisbet Spörnby

Chat GPT

Användarvänligt/är det lätt att använda?

Jag tycker att AI är väldigt enkelt att använda. Problemet är bara att du måste vara tydlig med vad du vill. Men du kan också bestämma hur den ska rätta: bara stavfel, grammatik, meningsuppbyggnad, och så vidare. Du kan också säga till den att du vill att den ska förklara vad den har rättat och varför.

Hur bra rättar det?

Den rättade allting rätt, jag har fått hjälp att kolla så att texterna är rättstavade och den fångade upp alla stavfel. MEN när jag klistrade in samma text och var utloggad från mitt konto så fick jag en sämre rättad text.

Hur snabbt går det?

Det går på några sekunder. Ibland måste du omformulera vad du skriver till AI:n och vara tydligare. Så då kan det ta längre tid.

Pris? Gratis, finns som betalabonnemang, men gratisversionen. funkis utmärkt för att rätta texter.

- Snabb, gratis, och du kan få hjälp med exakt vad du vill ha hjälp med.
- Det kan ibland bli missförståd, mellan dig och AI:n.

Betyg: 8/10

Gemini (Googles ai)

Användarvänligt/är det lätt att använda?

Det är som Chat GPT, lätt att använda.

Hur bra rättar det?

Vad hände här? Typ inte ett rätt, men Gemini är mycket nyare än Chat GPT så den kanske blir bättre. Jag gav den också en andra chans och sa "rätta bara stavfelen", men det blev inte bättre...

Hur lång tid tar den att använda?

Som Chat GPT.

Pris? Gratis

På vilken plattform funkis den?

- På alla plattformar
- Snabb och gratis
- Funkis inte

Betyg: 0/10

Googles ordbehandlingsprogram

Användarvänligt/är det lätt att använda?

Det är lätt att använda, det är bara att högerklicka på ordet som får ett rött streck. Så det är varken svårt att lära sig eller att använda. Det rättar även grammatiska fel.

Hur bra rättar det?

Det rättar ganska dåligt, exempelvis så rättade den. "Jag gillar min träning" till "Jag grillar som Tening" (Tening är en plats i Indien).

Hur lång tid tar den att använda?

Det går ganska snabbt att använda.

Pris? Gratis!

- Priset och hur lätt den är att använda.
- Rättar dåligt, irriterande att alltid se röda streck när en skriver.

Betyg: 4/10

Microsoft Word

Användarvänligt/är det lätt att använda?

Samma som Google, lättanvänd.

Hur bra rättar det?

Dåligt, sämre än Google. Så många ord som programmet inte känner igen.

Hur lång tid tar den att använda?

Ganska snabb.

Pris?

Gratis

- Lätt att använda
- Dålig på dyslexi-stavfel

Betyg: 1/10

Sammanfattning

Som jag skrev i början av testet så använder jag mig av Googles rättstavningsprogram och Chat GPT, och det kommer jag att fortsätta med. Det är också de programmen som jag tycker är de stora vinnarna i testet.

Mira Åslin

Fotnot: Mira Åslin går journalistlinjen på Jakobsbergs folkhögskola. Hösten 2024 gör hon praktik på Läs & Skriv.

Vad handlar det om?

- Magnus Ljunggren har dyslexi och har skrivit ett 50-tal barn- och ungdomsböcker.
- Läs & Skriv har följt med honom på ett författarbesök på en skola.

”En bra berättelse som är dåligt stavad är ett lättfixat problem”

”Bokstäverna är bra leksaker. Med dem kan jag hitta på vad som helst, jag bestämmer allt.” Orden kommer från Magnus Ljunggren. Han är barn- och ungdomsförfattare med dyslexi. Läs & Skriv följde med honom när han undervisade andraklassare i att skapa egna berättelser.

Det är sista fredagen innan höstlovet och författaren Magnus Ljunggren befinner sig på Viks skola på Värmdö, söder om Stockholm.

Magnus Ljunggren är barn- och ungdomsförfattare med dyslexi.

Hela förmiddagen håller han lektioner med skolans andraklassare. Han går från det ena klassrummet till det andra. Kommunen har nämligen bestämt att alla elever i årskurs två ska få författarledda lektioner.

Läs & Skriv deltar på några lektioner som handlar om att skapa egna historier och rollfigurer. Eleverna får vara med och skapa en “berättelsemaskin” genom att skriva olika yrken, fysiska tillstånd och göromål på lappar som sedan blandas och läses upp. Det kan till exempel leda till att “en hungrig författare skriver på fotbollsplanen med en lärare” eller “en kär youtuber åker berg- och dalbana i sporthallen med en artist”. De olika yrkena, handlingarna och platserna kan kombineras på nästan oändligt många sätt.

– Jag vill att ni ska lära er vilka bra leksaker bokstäverna är – med dem kan jag hitta på vad som helst, jag bestämmer allt. Det önskar jag att ni också ska få vara med om, säger Magnus Ljunggren till eleverna.

Efter författarbesöken har Magnus bråttom tillbaka till stan, han ska på ett 95-årskalas hos sin morbror. Därför görs intervjun i bilen in mot stan.

Magnus Ljunggren föddes 1960 och växte upp i Sundsvall och Östersund. Han hade svårt för att stava, men det

var långt innan ordet dyslexi blev känt och man kunde få en diagnos.

De första åren i Östersund var värst. – Jag hade en fröken som var väldigt argsint av sig. Jag fick mycket skäll. Jag är också vänsterhänt och hamnade inte på läsklinik utan fick gå till en farbror och lära mig skriva med höger hand, berättar han.

När familjen flyttade till Sundsvall mötte han mer förstående lärare och fick gå på läsklinik, en timme i veckan.

Den argsinta läraren hade kunnat sätta stopp för Magnus Ljunggrens intresse för skrivandet, men med hjälp av två kompisar hittade han en annan väg in i berättelsernas värld.

– Vi gillade att hitta på knasiga saker. Vi spelade sketcher på roliga timmen och vi gjorde filmer och upptåg. Att hitta på var helt plötsligt något som var väldigt roligt och det var helt skilt från att skriva egentligen.

Först i högstadiet eller gymnasiet kom Magnus på att alla roliga idéer kunde skrivas ner.

– Om man bara skrev för sig själv så var det inte någon som var arg på en.

Han har hela tiden tyckt mycket om att läsa. Som barn läste han bland

Magnus Ljunggren leder en lektion med andraklassare i Viks skola. Hans böcker står uppställda vid tavlan.

annat Femböckerna och Tvillingdeckarna och Dante och Tvärsan.

– Sen blev det deckare, Agatha Christie och sådant där.

Magnus Ljunggrens mamma var lärare och läsandet var en självklarhet i hans föräldrahem. Ingen av föräldrarna hade dyslexi och det fanns gott om böcker i hemmet.

Först utbildade sig Magnus till dramapedagog och arbetade med att skriva manus för tv. Hans första bok kom ut 2006.

Det visade sig att ett av Magnus tre barn har dyslexi.

– Mitt mellanbarn Vilgot hade lite krångel att komma igång och läsa. Han fick hem läsläxor som var så fruktansvärt tråkiga. De var som gjorda för att man ska tycka att det var tråkigt att läsa! Då började vi hitta på en berättelse om riddare och drakar. Det blev böckerna om Riddarskolan. En bok till en nybörjarläsare ska ju vara belönande. Och wow, vad häftigt det var att läsa. Om man läser de här bokstäverna som

krånglar, då får man se den här livsfarliga draken här borta. Så höll jag på. Det var ju jätteroligt, berättar Magnus Ljunggren.

Han skriver för både yngre barn och ungdomar och besöker många skolor. I år beräknar han att han har gjort ett trettiofem författarbesök. För de äldre eleverna kan han berätta om sin dyslexi, men det passar inte för de yngre barnen som fortfarande håller på att lära sig att läsa.

– Jag vill sprida att det finns viktigare problem än att stava rätt, som hur berättelsen ska börja och sluta. En bra berättelse som är dåligt stavad är ett lättfixat problem. Men en rätt stavad dålig berättelse är ett krångligare problem att lösa.

När Magnus skriver låter han sig inte hindras av felstavade ord eftersom det hindrar flödet. Han stänger av Words autocorrect-funktion så att orden inte ändras automatiskt och riskerar att bli fel. När han skrivit en stund går han in och rättar alla röda markeringar.

Vad är det då som är så roligt med att skriva för unga människor?

– På högstadiet är det så spännande. Då är man med om så många saker för första gången. Saker man gör kan påverka hela livet. Den första stora kärleken, första gången man har sex, första gången man är berusad, första gången man knycker någonting. Man gör så många saker på första gången som är rätt så häftigt att fundera på och skriva om.

Magnus Ljunggren tycker att det är svårt att svara på frågan om det finns någon bok han är extra stolt över. Varje bok är ju som ett barn som han slitit med.

– Men jag har en serie som heter Epaliv. Den första boken i serien (“En ny vänskap”) fick ett pris i våras, till Beppe Wolgers minne. Det kan man ju vara lite stolt över. Böckerna ska nå ut till läsovana pojkar på högstadiet.

Det nyinstiftade litteraturpriset heter Sigrid. Det delades ut av Strömsunds kommun och vänder sig till författare med norrländsk anknytning.

fortsätter på sid 16 »

Bilen är framme i centrala Stockholm och Magnus får en sista fråga: är det något mer han vill tillägga?

– När det nu ska handla om dyslexi, så tycker jag att det är ni som inte har dyslexi som borde lära er av oss! Jag har en kompis som heter John Swedenmark, som är lingvist och översättare. Jag frågade honom vad motsatsen till dyslektiker skulle heta. Han svarade att det borde bli ortolektiker. Korrektstavare helt enkelt. Och jag tycker att det är ni som borde lära er att leva med våra felstavningar. Ni borde träna lite på felstavningen och slappna av lite. Det finns fortfarande för mycket fördomar om att man skulle vara dum för att man inte kan stava, och det måste ni lära er att man inte är.

Text & foto: Marja Beckman

Namn: Magnus Ljunggren

Ålder: 64 år

Yrke: Författare

Familj: Fru och tre barn (två utflugna och ett hemmaboende)

Bor: Stockholm

Uppvuxen i: Sundsvall och Östersund (född i Hudiksvall).

Bakgrund: Utbildad dramapedagog och arbetade som manusförfattare för tv innan han gav ut första ungdomsboken. Sedan dess har det blivit ett 50-tal barn- och ungdomsböcker.

Aktuell: Ordförande för författarförmedlingen Författarcentrum Öst. Reser ofta runt och föreläser på skolor.

Lättlästa böcker ger alla en chans att uppleva läsglädje!

Vi har lättlästa böcker som passar barn, unga och vuxna oavsett läsförmåga, för att alla har rätt att uppleva riktig läsglädje.

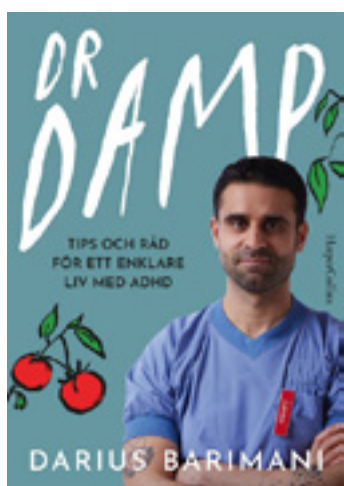
Lättläst
för livet

Gratis
arbets-
material
att ladda ner!

nypön vilja
förlag förlag

En del av Studentlitteratur

Jag önskar andra kan börja se att det finns något friskt hos barn som är annorlunda.

Darius Barimani berättar i Dagens Nyheter om hur dyslexin och ADHD:n gjorde skolan svår och fick honom att känna sig som en odugling. Idag är han kirurg och berättar om sitt liv i boken "Dr Damp: Tips och råd för ett enklare liv med ADHD" (Harper Collins).

Love or death

Författare: Niclas Christoffer
Förlag: Whip media

"Love or death" är tredje delen i en serie ungdomsböcker. Böckerna har dystopiska teman och har bland annat inspirerats TV-serien Squid Game. Författaren Niclas Christoffer har själv dyslexi. Han vill inspirera ungdomar till spännande läsning som omväxling till skärmanvändning. Boken gavs ut på världsdyslexidagen 8 oktober.

Hitta boktips till ditt barn!

Boklistan är ett ideellt projekt startat av specialistpedagogen Sara

Burge 2022. Syftet är att tipsa om böcker som passar barn och unga med språk- och lässvårigheter. Det är lätt hänt att välja böcker på fel nivå – för lätta eller för svåra. Det kan sätta krokben för läsglädjen. På <https://boklistan.info> hittar du boktips från föräldrar, lärare, bibliotekarier och logoped.

Nya filmer på Movietalk

Nytt på MovieTalk är de svenska dokumentärerna "Det omätbara" och "Det kunde varit vi" från 2024. Du tar del av tjänsten via en app i din mobiltelefon.

Text: Elisabet Wallin

Lärande för alla

Digitala verktyg för inkluderande undervisning

Läs mer på oribi.se

Bornholmsmodellen® i original

30 år

Bildkort, bokstäver, ordkort

Bok

Ny upplaga 2024

SKOJON

App och webbspel

Bornholmslek

Bornholmsbyn

Bornholmsstugan

Bygger på vetenskaplig grund och är ett komplett material för att förbereda barns läsning.

Allt material finns i webbshoppen bornholmsmodellen.se

Ingred Haggström

info@bornholmsmodellen.se

Bornholmsmodellen

Det blev kärlek vid första meningen

Jag skriver tack vare dyslexin, inte trots den. Det är något jag tror på stenhårt.

Vägen hit till skrivandet var inte helt rak eller enkel, inte ens planerad. Om jag i högstadiet hade sett mig nu hade jag frågat mig själv, och vafan vad håller du på med?

Men vi tar det från början.

Jag heter Mira, är 22, pluggar journalistik på Jakobsbergs folkhögskola, och jag har dyslexi. Jag fick min diagnos när jag gick i sexan, efter att mina föräldrar länge kämpat för att jag skulle få hjälp.

Men mina så kallade hjälpmedel har blivit stjälpmedel. Datorer som krånglar, program som inte får användas på prov, och så vidare. Något jag tror många med dyslexi kan relatera till. Mina största problem är inte att jag stavar och läser fel. Utan att jag har svårare att memorera saker, mitt arbetsminne är bajs. Allt det tar längre tid för mig när jag ska lära mig, vilket gör att många tror att jag är mer korkad än jag är, det hjälper inte att jag också är blondin.

Så det värsta med skolan var multiplikationstabellen (som jag fortfarande inte kan) och dom jävla glosorna, engelska glosor, läxan från helvetet. Som jag har skrivit har jag svårt att memorera saker, vilket mer eller mindre hela skolan går ut på, memorerar skittråkiga grejer.

Jag har ett starkt minne av engelska nationella provet i nian, jag var så extremt nervös. Eftersom jag hade stora problem med att lära mig engelska. Jag hade haft F från sjuan till nian, så mina föräldrar hade varit

på skolan för att jag skulle få hjälp. Under två och ett halvt år hände ingenting. I nian satte de fart, jag fick extra hjälp och hade engelska i fem timmar i veckan.

Men tillbaka till

provdagen, precis innan vi ska gå in så får jag veta att jag inte kommer få använda mitt rättstavningsprogram, eftersom det finns en funktion som funkar som Google translate. Jag får panik, det är ännu ett exempel på när vi inte får använda våra hjälpmedel. Jag kommer ihåg att vi skulle skriva om våra drömmar, och jag försökte få empati av den som skulle rätta mitt prov genom att skriva "my dream is to go to art school and if I don't get an E on this test my dreams will never come true." Och jag vet inte om det hjälpte eller inte men jag fick i alla fall godkänt!!!! Och idag pratar jag engelska med allt och alla.

Nu sitter jag och skriver, och du sitter och läser, två dyslektiker.

Lång historia kort så började jag på Jakobsbergs folkhögskola, för att plugga journalistik. Jag sökte skolan för radiobiten. Att skriva trodde jag skulle bli ett helvete och att jag skulle hata varje bokstav jag var tvungen att skriva. Men så blev det inte! Tvärtom, det blev kärlek vid första meningen.

Jag tror att det hela började med första uppgiften vi gjorde, vi fick 20 minuter på oss att skriva en text om ett föremål, jag skrev om en sten, och

sen fick vi läsa upp texten i en liten grupp. Jag var nervös, kände att texten var för flummig, det var två personer före mig som läste upp, efter att jag hade läst upp min text var det en som sa "vi har några skrivande talanger här" och i den gruppen ingick JAG! Det var så sjukt, att under en hel skolgång tänka att man inte kan skriva och så tycker någon att man har en talang i just det! Jag har haft en lärare som har vägrat läsa mina texter för att han tyckte att den var så dålig. Alltid få massa röda rättningar och bara negativ kritik.

För mig är det bästa med dyslexin att jag inte skriver som alla andra, det är min styrka men också min svaghet. Men jag skriver nog också lite för att peka fuck you till alla som tror att bara för att man är dyslektiker så kan man inte skriva. För det kan vi, bara på lite andra sätt.

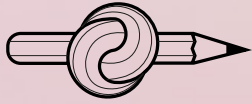
Mira Åslin

Vi samarbetar med Dyslexiförbundet

Tack för att ni är Dyslexiförbundets
samarbetspartner. Med ert stöd kan vi fortsätta
att göra vardagen enklare för alla som har
svårt att läsa, skriva och räkna.

**Kontakta Helene Kindstedt Rådgivare
på Skrivknuten:**
skrivknuten@dyslexi.org eller
073 415 77 88

Fråga Skrivknuten

Fråga: Jag har en elev med dyslexi. Eleven hävdar att hen får så ont i armen när hen skriver att hen inte kan det. Det är inga problem med att måla/rita, spela pingis eller sitta med spel eller telefon.

Eleven går i åk 6. Fortfarande finns handstil med som centralt innehåll. Jag tänker att det inte behövs särskilt mycket men det som känns oroande är att eleven inte tränar skrivning för hand.

Tänker ni att detta är ett problem och har ni tankar om hur jag kan göra med eleven?

Svar: Mina tankar går till DCD, motorisk koordinationsstörning/nedsättning, men då barnet inte verkar ha andra motoriska svårigheter kanske det är långsökt?

Under Nordiska dyslexikongressen i augusti föreläste forskaren Marketa Caravolas om handskrift och dyslexi. Hon beskrev hur handskriften ofta är långsammare för barn med dyslexi, men att det inte beror på motoriska svårigheter utan osäkerhet i stavning. Hastigheten i handskrift handlar annars ofta om motorik.

Hennes studier visar att barn med dyslexi bara pausar när de är osäkra på stavning, inte på grund av motorik. Barn med DCD stavar och läser normalt i övrigt. Sen finns det ju naturligtvis barn som har både dyslexi och DCD.

Under föreläsningen funderade jag över hur det skulle vara för ett barn med dyslexi att få träna handskrift utan att behöva fundera på stavning? I teorin skulle barnet då kunna få en fin handskrift – även om stavningen fortsatt är eftersatt.

Text: Helene Kindstedt

Bråkar bokstäverna med din kompis? Ge bort ett medlemskap i Dyslexiförbundet!

Har du en vän eller ett syskon som har svårt att läsa och skriva? Då kan ett medlemskap i Dyslexiförbundet vara bästa julklappen.

Som medlem får man kostnadsfri rådgivning, fritt inträde till våra webinarier och tidningen Läs & Skriv hem i brevlådan. Dessutom får man tillgång till Claro Anywhere ordbehandlare och talsyntes, samt rabatt på vissa av Folksamns försäkringar.

För att ge bort ett medlemskap:
skanna QR-koden eller besök
www.dyslexi.org.

Dyslexiförbundet
www.dyslexi.org

Träna basfärdigheter i matematik med Abacusa!

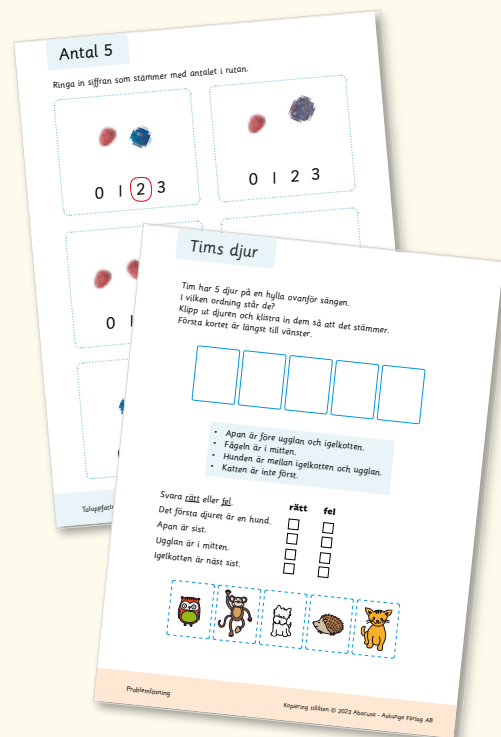
- Kopieringsunderlag
- Tydlig layout
- Ingen årskursbeteckning
- Kopplad till Lgra22
- Lärarhandledning

På Abacusa hämtar du de kopieringsunderlag du behöver till dina elever. De passar bra när du vill individualisera undervisningen.

Kartläggningmaterialet **Målet i sikte** Anpassad grundskola åk 1–3 finns också att hämta på Abacusa.

Skaffa en årsprenumerering och få tillgång till allt material.

Läs mer på www.abacusa.se eller www.askunge.se

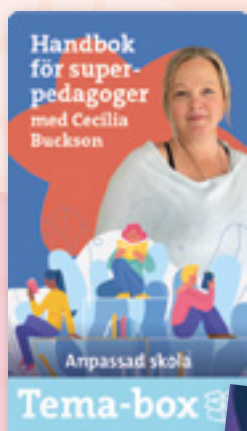
ABACUSA
www.abacusa.se

Hegas

Mera

Läsfrämja lättare. Och läsfrämja mer.

MeraHegas tar läslusten vidare in i klassrummet. Vi ger ut arbetsmaterial och läromedel som lever upp till lgr22. Som gör lästräningen roligare och lättare. För starka läsare formar framtiden. Och du formar läsarna.

LÄSNYCKLAR
OCH LEKTIONS-
MATERIAL
HITTAR DU PÅ
MERAHEGAS.SE

HÄR ÄR NÅGRA AV
VÅRA ARBETSMATERIAL.
JUST DESSA ÄR
KORTSPEL!

UNDERLÄTTA LÄSPROCESSER?
STARTA BOKCIRKLAR
SOM FUNKAR?
VI HAR FORTBILDNINGEN
DU BEHÖVER!

MeraHegas hittar du hos hegas.se, Läromedia och Adlibris.

Dyslexiförbundet syntes på Bokmässan

Dyslexiförbundet hade som vanligt en monter på Bokmässan i Göteborg den sista helgen i september. Helene Kindstedt, kanslichef och rådgivare, deltog i ett panelsamtal om den skärmfria skolan och digitala hjälpmedel.

Foto: Inger Rålenius

Många stannade till vid Dyslexiförbundets monter där funktionärer från Västra Götaland och Västmanland svarade på frågor. På bilden: Marie Karlsson, Kjell-Åke Eriksson, Ulrika Ekman och Minette Tunali.

Foto: Fredrik Skölfman

Dyslexiförbundets kanslichef och rådgivare Helene Kindstedt (andra från vänster) deltog i ett panelsamtal med titeln "Hur likvärdig är den skärmfria skolan?". Samtalet berörde regeringens skärmförbud som kan bli ett hårt slag för elever med särskilda behov. Övriga paneldeltagare var Essi Alho, verksamhetschef på Prinsparets stiftelse, Idor Svensson, forskare vid Linnéuniversitetet och Elin Ljungvall från Hegas förlag. Programledare var Karin Salmson, redaktör på Hegas förlag.

Foto: Inger Rålenius

Vid seminariet "Vad har dyslexi med saken att göra?" samtalade Rihab Garci och Magnus Ljunggren om att vara författare och ha dyslexi. Rihab Garci sa bland annat att hon inte har så svårt att läsa men svårigheter med koncentration och stavning och har skrivit den bok hon själv hade velat läsa som barn. Magnus Ljunggren berättade att han skriver mycket lättläst och att han bara skriver på utan att kolla stavningen.

Foto: Privat

Ulrika Ekman från Västmanlands sektion bytte några ord med talmannen Andreas Norlén och passade på att räcka över Läs & Skriv till honom.

Händelse	När och var	Info/anmälan/arrangör
Digital föreläsning för skolpersonal om matematikångest.	Digitalt via Skolporten. Rabatterat pris till och med 16 december.	Läs mer på www.skolporten.se/temaforelasningar/matematikangest/
Webbsamtal om logopedutredning av dyslexi med rådgivare Helene Kindstedt och logoped Anna Pontén.	26 november kl. 18.30 via Zoom.	För medlemmar. Anmäl dig via vår hemsida: https://dyslexi.org/rad-stod/webbsamtal-om-logopedutredning-av-dyslexi/
Hur klarar jag gymnasiet? Öppet webinarium med Tilda Minhoss och Helene Kindstedt.	28 november kl. 18.30-19.30, digitalt via Zoom.	Dyslexiförbundet är arrangörer. Anmälan via dyslexi.org/rad-stod/oppet-webbinarium-hur-klarar-jag-gymnasiet/
Läsfrämja för ökad delaktighet	Hybridsändning, sänds från Studiohuset på Nordenskiöldsgatan 24 i Malmö. 28 nov 09:00 - 12:00.	Mejla konferens@mtm.se för mer information.
En kväll om dyslexi för vårdnadshavare i Skåne	3 december kl 18-20 via Teams.	Anmälan senast 29 november till kompetenscentrum.dyslexi@skane.se
Bedömning för hållbart lärande vid dyslexi och dyskalkyli för skolpersonal i Skåne.	5 december kl 18-20 via Teams.	Anmälan senast 2 december till kompetenscentrum.dyslexi@skane.se
Pedagogisk kartläggning av läs- och skrivsvårigheter/dyslexi för speciallärare, specialpedagoger och lärare som arbetar med läs- och skrivutveckling.	Plats: Webbutbildning via zoom. Datum: 21/1, 28/1, 4/2, 11/3 2025. Tid: Kl. 13.00 – 16.15.	Anmälan senast 15 januari till Svenska Dyslexiföreningen: www.dyslexiforeningen.se/utbildningsdagar
Specialpedagogik i grundskolan	Digital föreläsningsserie från Skolporten, 18 mar – 8 april 2025.	Läs mer på www.skolporten.se under fortbildning för lärare.
Morfologins roll i läs- och skrivutvecklingen	Webbutbildningsdag 2 april 2025 kl 13–16.15.	Läs mer på Svenska Dyslexiföreningens hemsida: www.dyslexiforeningen.se/utbildningsdagar
Dyslexiförbundets kansli är stängt över jul och nyår.	21 december–6 januari.	God jul och gott nytt år!

Hur kan en besökshund hjälpa en person med dyslexi?

Det var titeln på en föreläsning som Dyslexiförbundet i Malmö ordnade den 19 september.

Stine Olsen har 15 års erfarenhet som pedagog och informerade om sociala tjänstehundar, utbildningen och kraven som ställs för att bli certifierade tjänstehundar. Vidare berättade hon om hur hundar kan hjälpa personer med dyslexi.

Text och foto: Catharina Åkerman, Dyslexiförbundet i Malmö

Göteborgs lokalförening bjöd på dagsutflykt

Den 2 november anordnade vår lokalförening i Göteborg en dag på Universeum för barn och ungdomar. Föreningen bjöd ca 25 medlemmar på en tur genom utställningarna. Några tog chans att gå på Universeums lektioner och vissa gick på egen upptäcktsfärd. Representanter från lokalförening var på plats för att dela med sig av information och även bjuda alla deltagare på fika och dryck efteråt.

Text: Rio Hellgren Foto: Minette Tunali

Distrikt Stockholm på Fritidsmässan

Den 28 september deltog Dyslexiförbundet distrikt Stockholm på Fritidsmässan i Täby för att sprida kunskap. Det är en kostnadsfri mässa riktad åt personer med fysisk, psykisk och intellektuell funktionsnedsättning. Kicki Glasberg, ordförande i distrikt Stockholm, rapporterade att många personer stannat upp och talat om läs- och skrivsvårigheter med dem.

Text: Rio Hellgren

Dyslexiförbundet

Spånga torgväg 4
163 51 Spånga
Tel 08-665 17 00
helgfri tisdag-torsdag
kl 09.00 – 15.00
forbundet@dyslexi.org

Förbundsordförande
Catrine Folcker
catrine.folcker@dyslexi.org

Kanslichef
Helene Kindstedt
073-415 77 88
helene.Kindstedt@dyslexi.org

Distrikt

Distrikt Blekinge
Anders Abrahamsson
Tel: 070 836 80 53
blekinge@dyslexi.org

Distrikt Dalarna
Peter Östlund
Tel: 070-637 99 82
dalarna@dyslexi.org

Distrikt Gotland
Olle Hammarberg
Tel: 073-335 77 91
gotland@dyslexi.org

Distrikt Gävleborg
Bengt-Erik Johansson
gavleborg@dyslexi.org
bengt.erik.johansson@dyslexi.org
070-238 63 20

Distrikt Halland
Sofia Johansson
sofia.johansson@dyslexi.org
halland@dyslexi.org

Distrikt Jämtland
Vakant
jamtland@dyslexi.org

Distrikt Jönköping
Conny Gustafsson
Tel: 070-474 78 65
jonkoping@dyslexi.org

Distrikt Kalmar
Vakant
kalmar@dyslexi.org

Distrikt Kronoberg
Vakant
kronoberg@dyslexi.org

Distrikt Norrbotten
Bengt Westling
Tel: 070-200 31 84
bengt.westling@dyslexi.org

Distrikt Skåne
Mige Lundahl
072-350 86 61
skane@dyslexi.org

Distrikt Stockholm
Kicki Glasberg
Tel: 070-556 76 33
kicki.glasberg@dyslexi.org
stockholms_lan@dyslexi.org

Distrikt Sörmland
Agnetha Andersen
agnetha.andersen@dyslexi.org

Distrikt Uppsala
Petra Forsgard
Tel: 070-605 67 45
 uppsala_lan@dyslexi.org

Distrikt Värmland
Anna Ehrencrona
Tel: 070-481 88 91
varmland@dyslexi.org

Distrikt Västerbotten
Åsa Hägg Lund Larsson
Tel: 070-581 99 97
vasterbotten@dyslexi.org

Distrikt Västernorrland
Ådalens lokalförening
Jan Brundin
Tel: 070-343 97 51
Jan.brundin1957@outlook.com

Sundsvalls lokalavdelning
Christina Stina Lennartsdotter
christina.lennartsdotter@dyslexi.org

Distrikt Västmanland
Tommy Karlsson
Tel: 070-654 64 69
vastmanland@dyslexi.org

Västra Götaland
Kjell-Åke Eriksson
Tel: 070-360 24 25
vastra_gotaland@dyslexi.org

Distrikt Örebro
Gert Andersson
Tel: 070-754 96 29
orebolan@dyslexi.org

Distrikt Östergötland
Beatrice Svahn
Tel: 070-251 16 85
norrkoping@dyslexi.org

Skrivknuten ger råd och stöd!

På **Skrivknuten** kan du få råd och stöd om läs-, skriv- och räkningsvårigheter. Du kan också få tips om hjälpmedel, böcker och metoder.

Rådgivning ges på telefon, men det går också att boka tid för ett personligt besök eller ett videosamtal. Det är gratis för privatpersoner. Skrivknuten tar emot studiebesök och föreläser mot en avgift.

Vår rådgivare heter Helene Kindstedt.
Mobil: 073 - 415 77 88
Epost: Skrivknuten@dyslexi.org
Post och besöksadress: Spånga torgväg 4, 163 51 Spånga

Hela denna sida är en annons

"EQUAZEN® det smarta valet."

Ny design – samma kvalitet och innehåll!

Equazen, tidigare eye q, innehåller en välstuderad och specifik kombination av fettsyror omega-3 och omega-6 från fisk och växten nattljus. Kosttillskottet som är många familjers favorit runt om världen har nu bytt utseende till en ny mer miljövänlig förpackning. Innehållet däremot är samma välbalanserade kombination av EPA, DHA och GLA.

Ny Design
Samma
innehåll!

Ny design – samma kvalitet och innehåll!

eye q utvecklades av engelska forskare i bolaget Equazen för över 20 år sedan och har sedan dess varit många familjers favorit runt om i världen. Det internationella namnet på eye q är Equazen - och så heter produkten numera också i Sverige. I samband med namnbytet övergår man också till en ny mer miljövänlig förpackning - innehållet förblir däremot samma välbalanserade kombination av fettsyror EPA, DHA och GLA.

Eftersom vår kropp behöver de essentiella fettsyror omega-3 och omega-6 och inte kan tillverka dem själv så måste de tillföras via kosten. Equazen innehåller en välstuderad och specifik kombination av fettsyror, är därför trygg att använda och ett enkelt och smidigt sätt att tillgodose det dagliga intaget.

Equazen finns som kapslar, tuggisar och flytande. Equazen säljs på apotek och i hälsobutiker.

Equazen® – det smarta valet!

För hjärnans funktion

Fettsyran DHA bidrar till att bibehålla hjärnans normala funktion. Den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag av 250 mg DHA. Vi får i oss en del fettsyror via kosten men för att säkerställa intaget, väljer många ett högkvalitativt extra tillskott. Fleromättade fetter och dess roll för inlärning är ett växande forskningsområde.

I en svensk studie* har man för första gången visat att ett tillskott av omega-3 och omega-6 kan förbättra läsförmågan. Studien pågick under sex månader och involverade 154 västsvenska skolbarn i årskurs 3.

*Johnson, M et al. (2016). Omega 3/6 fatty acids for reading in children: a randomized, double-blind, placebo-controlled trial in 9-year-old mainstream schoolchildren in Sweden. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry*.